Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин 2025-жылдын 8-апрелиндеги № 373/1 буйругуна тиркеме

Кыргыз Республикасындагы менчигинин түрүнө карабастан бардык жалпы билим берүү уюмдарында негизги жалпы жана орто жалпы билим берүүнүн билим берүү программалары боюнча жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясын өткөрүү жөнүндө ЖОБО

I. Жалпы Жоболор.
II. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациянын жумушчу органдарынын функциялары.
III. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациянын катышуучулары. Окуучуларга кирүү укугун берүүнүн тартиби.
IV. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны өткөрүү мөөнөтү жана узактыгы.
V. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны өткөрүү.
VI. Ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелген, өзгөчө билим берүү муктаждыктары бар окуучулар үчүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны өткөрүүнүн тартиби.
VII. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациянын сынак иштерин текшерүүнүн тартиби жана аларды баалоо.
VIII. Апелляцияларды кабыл алуу жана карап чыгуу.
IX. Окуучуларды бүтүрүп чыгаруунун тартиби. Бүтүрүүчүлөрдү сыйлоо.
X. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны каржылоо.

I. Жалпы Жоболор

1. Кыргыз Республикасындагы менчигинин түрүнө карабастан бардык жалпы билим берүү уюмдарында негизги жалпы жана орто жалпы билим берүүнүн билим берүү программалары боюнча жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны (текстте мындан ары – ЖМА) өткөрүү жөнүндө Жобо аттестацияны өткөрүүнүн түрүн, катышуучуларын, мөөнөтүн жана узактыгын, сынак иштерин текшерүүнүн жана аларды баалоонун тартибин, арыздарды (апелляцияларды) берүү жана карап чыгуу, аттестациянын жыйынтыктарын өзгөртүү жана (же) жокко чыгаруунун тартибин аныктайт.

2. ЖМА Кыргыз Республикасындагы менчигинин түрүнө карабастан бардык жалпы билим берүү уюмдарында негизги жалпы жана жалпы орто билим берүү программаларын өздөштүргөн окуучулар үчүн өткөрүлөт.

ЖМА негизги мамлекеттик сынак катары жазуу жана оозеки экзамен түрүндө өткөрүлөт (сынак материалдары тапшырмалар менен берилүүчү тексттер жана башка көзөмөлдөөчү - өлчөөчү материалдар түрүндө берилет.

3. ЖМАнын максаттары төмөнкүлөр болуп эсептелет:

• Кыргыз Республикасынын “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тили жөнүндө” Конституциялык Мыйзамынын, Кыргыз Республикасынын “Билим берүү жөнүндө” Мыйзамынын аткарылышын көзөмөл кылуу;

• окуучулардын негизги жалпы жана жалпы орто билим берүүнүн билим берүү программаларын өздөштүрүүсүнүн натыйжаларын Кыргыз Республикасынын мектептик жалпы билим билим берүү стандартынын талаптарына дал келүүсүн аныктоо;

• білим берүүнү башкаруу системасына өзгөртүүлөрдү киргизүү үчүн мектеп ичинде мониторинг жана талдоо жүргүзүүнү ишке ашыруу.

4. ЖМА мектептин предметтик комиссиялары тарабынан жүргүзүлөт.

5. ЖМА окутулуп жаткан тилде, Базистик окуу планына ылайык белгиленген тартипте өткөрүлөт.

II. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациянын жумушчу органдарынын функциялары

6. ЖМАнын жумушчу органдары болуп Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги (текстте мындан ары – Министрлик), Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигине караштуу Билим берүүнүн сапатын өнүктүрүү департаменти (мындан ары - Департамент) Кыргыз билим берүү академиясы (мындан ары – КБА), билим берүүнү башкаруунун аймактык органдары, жалпы билим берүү уюмдары, предметтик комиссиялар жана талаш-тартыш маселелерди чечүү комиссиясы эсептелет.

7 Министрлик ЖМАнын формаларын жана түрлөрүн, аны өткөрүү жана сынак материалдарын колдонуу жана сактоо тартиптерин аныктайт.

8. Министрлик төмөнкү функцияларды аткарат:

• ЖМАны өткөрүү үчүн көзөмөлдөөчү - өлчөөчү материалдарды иштеп чыгуу боюнча Департаменттин жана КБАнын ишин, ЖМАны өткөрүүнүн тартибин жана окуучулардын сынак иштерин баалоо критерийлерин жөнгө салат;

• билим берүүнү башкаруунун аймактык органдары, жалпы билим берүү уюму менен бирге массалык маалымат каражаттары менен өз ара аракеттенүүнү, ыкчам байланыш телефондорунун ишин жана атайын сайттарда же интернет булактарындагы расмий сайттарда атайын бөлүктү жүргүзүүнү уюштурат.

9. Департамент жана КБА сынак материалдарын, предметтик сынактарды өткөрүүнүн процедуралары боюнча нускамалык каттарды жана ЖМАнын жыйынтыктарын баалоо критерийлерин иштеп чыгууну камсыздайт.

10. ЖМАны өткөрүүдө билим берүүнү башкаруунун аймактык органдары, жалпы билим берүү уюмунда белгиленген тартиптин сакталышын камсыздайт, анын ичинде:

• ЖМАны ушул Жобонун талаптарына ылайык өткөрүүнү;

• ЖМАга даярдыктын жана аны өткөрүүнүн жүрүшүнө көзөмөл жүргүзүүнү;

• сынактык материалдарды сактоодо, пайдаланууда жана өткөрүп берүүдө маалыматттык коопсуздукту камсыз кылууну жана алар жеткиликтүү болгон адамдарды дайындоону;

• окуучуларга жана алардын ата-энелерине (мыйзамдуу өкүлдөрүнө) ЖМА боюнча жалпы билим берүү уюму аркылуу маалымат берүүнү;

• ЖМАны өткөрүүдө белгиленген тартипти сактоо маселелери боюнча коомдук байкоочулар менен өз ара аракеттенүүнү ишке ашыруу;

• ЖМАны өткөрүүдө белгиленген тартиптин бузулушу боюнча текшерүүлөрдү жүргүзүүнү уюштурууну;

• ЖМАнын жыйынтыктарын карап чыгууну;

• предметтик комиссиянын ишмердүүлүгүн жөнгө салууну;

• талаш-тартыш маселелерди чечүү боюнча комиссияны түзүүнү жана анын ишмердүүлүгүн жөнгө салууну;

• өзгөчө учурларда ЖМАнын жыйынтыктарын бекитүү, өзгөртүү же жокко чыгаруу жөнүндө чечим кабыл алууну камсыздайт.

11. Жалпы билим берүү уюму ЖМАны өткөрүү үчүн ушул Жобонун 2-пунктуна ылайык төмөнкү милдеттерди аткарат:

• белгиленген окуу дисциплиналары боюнча предметтик комиссиянын курамын түзөт жана анын ишмердүүлүгүн жөнгө салат. Предметтик комиссиянын курамына төмөнкү талаптарга жооп берген педагогдор кирет: жогорку педагогикалык билими бар, билим берүү

ишмердүүлүгүн жүргүзгөн жана негизги жалпы жана (же) жалпы орто билим берүүнүн билим берүү программаларын ишке ашырган уюмдарда иш тажрыйбасы бар болгон;

- негизги жалпы жана жалпы орто билим берүүнүн негизги жалпы билим берүү программаларын өздөштүргөн 9-жана 11-класстардын окуучуларынын тизмесин карайт жана бекитүүгө сунуштайт;
- ден соолугуна байланыштуу ЖМАны тапшыруудан бошотулган окуучулардын тийиштүү документтерин карап чыгат жана аларды билим берүүнү башкаруунун аймактык органдарына жиберет;
- окуучуларга жана алардын ата-энелерине (мыйзамдуу өкүлдөрүнө) ЖМАны өткөрүү мөөнөттөрү тууралуу өз убагында, анын башталышына чейин эки жума мурда билдирүүнү уюштурат;
- жалпы билим берүү уюмунда ЖМАны өткөрүүгө даярдык жөнүндө билим берүүнү башкаруунун аймактык органдарына сынактардын башталышына бир жума калган мөөнөттө маалымат берет;
- жалпы билим берүү уюмунда окуучулар жана алардын ата-энелери (мыйзамдуу өкүлдөрү) үчүн “ЖМАга даярданабыз” аталышындагы маалымат тактасына, маалыматты сайтка жайгаштырууну камсыз кылат;
- белгиленген мөөнөттөргө тестирлөө өткөрүү жайын даярдоону (санитардык-гигиеналык шарттарды, коомдук тартиптин сакталышын, педагогдордун жана медициналык кызматкерлердин арасынан нөөмөтчүлөрдү) камсыз кылат;
- бүтүрүүчүлөрдү ЖМАнын жыйынтыктары менен тааныштырууга жооптуу болот.

12. Предметтик комиссиянын курамы педагогикалык кеңештин сунуштамасына ылайык аныкталат жана жалпы билим берүү уюмунун буйругу менен бекитилет.

Тийиштүү окуу дисциплинасы боюнча предметтик комиссиянын төрагасы болуп жалпы билим берүү уюмунун директору, окуу - тарбия иштери боюнча директордун орун басары же директордун көрсөтмөсү менен мектептин мугалимдеринин методикалык бирикмесинин жетекчиси дайындалат.

Аталган окуу сабагы боюнча предметтик комиссиянын төрагасы жалпы жетекчиликти жүргүзөт жана ишмердүүлүктү жөнгө салат.

ЖМА өткөрүлүп жаткан сабак боюнча 9 - жана (же) 11 - класста сабак окуткан мугалим предметтик комиссиянын төрагасы болуп дайындалбайт.

Предметтик комиссиянын курамы 3төн кем эмес жана 5тен көп эмес адамдан турат, анын ичинде комиссиянын төрагасы, сынак алуучу (ошол окуу дисциплинасын окутуучу мугалим жана ассистент (ассистенттер) болот.

13. Предметтик комиссия жалпы билим берүү уюмунда тийиштүү окуу предметтери боюнча ЖМАны өткөрүү учурунда:

- белгиленген тартипте окуучулардын сынактык иштерин өткөрүүнү жана баалоону жүргүзөт;
- сынактардын жыйынтыктары боюнча протоколдорду түзөт;
- ушул Жобого ылайык окуучуларды ЖМАнын жыйынтыктары менен тааныштырууну камсыз кылат.

14. Жалпы билим берүү уюмдары ЖМАга көмөк көрсөтүү максатында окуучулардын жана алардын ата-энелеринин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) кол тамгасын койдуруп алуу менен, аларга төмөнкүлөр тууралуу маалымат берет:

- ЖМАны өткөрүү мөөнөттөрү, формасы жана тартиби жөнүндө;
- сынактан четтетүүнүн, ЖМАнын жыйынтыктарын өзгөртүүнүн же жокко чыгаруунун себептери тууралуу;
- ЖМАнын жыйынтыктары менен таанышуу мөөнөтү жана орду тууралуу;
- ЖМАны өткөрүүнүн белгиленген тартибинин бузулушу жөнүндө жана (же) коюлган баалар менен макул эместиги тууралуу арыздарды апелляцияга берүү тартиби жөнүндө.

15. Көз карандысыз коомдук байкоочулар ЖМАны өткөрүүнүн тартибинин сакталышын камсыз кылуу максатында төмөнкү укуктарга ээ:

• ЖМАны өткөрүүнүн тартибин жөнгө салган документтер менен таанышууга;
• ЖМАны өткөрүүнүн жана сынакты өткөрүүнүн тартиби жөнүндө нускама берүүнүн жүрүшүнө тышкы байкоону жүргүзүүгө;
• сынак өткөрүлгөн күнү жанында паспорту жана коомдук байкоочунун күбөлүгү менен ЖМАны өткөрүүчү жайда болууга.

Коомдук байкоочуларга төмөнкүлөргө тыюу салынат:
• ЖМАны даярдоонун жана өткөрүүнүн жүрүшүнө кийлигишүүгө;
• сынак башталгандан кийин аудиторияга кирүүгө же чыгууга;
• сынак учурунда ЖМАнын катышуучулары менен баарлашууга;
- аудиторияларда уюлдук телефондорду, сүрөттөрдү жана видеоаппараттарды, компьютерлерди колдонууга;
• предметтик комиссиянын ишине кийлигишүүгө.

16. Коомдук байкоочуларды каттоо тартиби билим берүүнү башкаруунун аймактык органдары тарабынан жүргүзүлөт. Каттоодон өтүү үчүн билим берүүнү башкаруунун аймактык органына белгиленген тартипте арыз жазуу жана төмөнкү документтерди тапшыруу керек:3x4 см өлчөмүндөгү эки сүрөт, арыз берүүчүнүн оң сапаттарын мүнөздөгөн эки сунуштама, ошондой эле билим берүүнү мамлекеттик башкаруу органынын жетекчилиги менен аңгемелешүүдөн өтүү керек.

17. Окуучулардын коопсуздугун камсыз кылуу, терс психологиялык жагдайга жол бербөө максатында билим билим берүүнү башкаруунун аймактык органы күбөлүк берүүдөн баш тартууга жана бул тууралуу арыз берүүчүгө ЖМАнын башталышына эки күн калган убакытка чейин билдирүүгө укуктуу.

18. Коомдук байкоочу ЖМАны өткөрүүнүн тартибинин бузулушу боюнча апелляцияларды караган талаш-тартыш маселелерди чечүү комиссиясынын курамына киргизилбейт.

19. Бир жалпы билим берүү уюмунда коомдук байкоочулардын саны 3 адамдан көп болбошу керек.

20. Министрликтин, билим берүүнүн билим берүүнү башкаруунун аймактык органдарынын жана жалпы билим берүү уюмдарынын кызматкерлери коомдук байкоочулар боло алышпайт.

III. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациянын катышуучулары. Окуучуларга кирүү укугун берүүнүн тартиби

21. ЖМАнын катышуучулары болуп, ушул Жобонун 2-пунктунда каралган Кыргыз Республикасынын жалпы билим берүү уюмдарынын 9, 11-класстарынын окуучулары саналат.

22. ЖМАга 9, (же) 11- класстарынын окуучулары киргизилет:
• академиялык карыздары жок жана окуу планын толук көлөмдө аткаргандар (9- жана (же) 11-класстары үчүн бардык окуу сабактары боюнча жылдык баалары «канааттандырарлык» баадан төмөн эмес болгондор);
• белгиленген окуу планынын ЖМА өткөрүлүп жаткан бир окуу дисциплинасы боюнча жылдык “канааттандырарлык эмес” баага ээ болгондор (ошол сабак боюнча ЖМАга окуучулар педагогикалык кеңештин сунуштамасына жана жалпы билим берүү уюмунун буйругуна ылайык киргизилиши мүмкүн.

23. Үстүбүздөгү окуу жылында мектеп окуучуларынын республикалык же эл аралык олимпиадаларынын корутунду этабында байгелүү орундарга ээ болгон окуучулар (жеңүүчүлөр) (билим берүүнүн ыйгарым укуктуу органынын белгиленген дипломунун жана (же) эл аралык олимпиаданын Уюштуруу комитетинин сертификатына ээ болгондор) тийиштүү окуу предмети боюнча ЖМАны тапшыруудан бошотулат.

24. 9, (же) 11-класстарынын окуучулары, анын ичинде чет элдик жарандар, жарандыгы жок адамдар, качкындар жана бир жерден экинчи жерге көчүүгө мажбур болгондор, негизги жалпы же жалпы орто билим берүүнүн билим берүү программаларын күндүзгү, күндүзгү-

сырттан окуу (кечки) сырттан окуу, үйдө же экстернат түрүндө өздөштүргөн, үстүбүздөгү окуу жылында ЖМАны тапшырууга ушул Жобонун 22-пунктунда белгиленген тартибинде киргизилет.

25. Эки же андан көп окуу дисциплинасы боюнча жылдык “канааттандырарлык эмес” баага ээ болгон 9, (же) 11- класстарынын окуучулары педагогикалык кеңештин сунуштамасына жана жалпы билим берүү уюмунун буйругуна ылайык ЖМАны тапшырууга киргизилбейт.

26. Өзгөчө билим берүү муктаждыктары бар окуучулар дарылоо мекемесине караштуу дарыгердик-кеңеш берүү комиссиянын же психологиялык-медициналык-педагогикалык кеңеш берүүнүн (ПМПК) корутундусун көрсөтүп арыз бергенде, айрым бир учурда тийиштүү билим берүүнү башкаруунун аймактык органынын уруксаты болгондо гана бошотулат.

IV. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясын өткөрүү мөөнөтү жана узактыгы

27. ЖМАны өткөрүү мөөнөтү министрлик тарабынан бирдиктүү тартипте аныкталат.

28. Окуучулардын ыктыярдуу республикалык тестирлөөгө катышуусунда окуучулардын арызы боюнча жалпы билим берүү уюмдарынын педагогикалык кеңештери негизги (апрель - май, кошумча - июнь) тестирлөөнүн жыйынтыктарын (9, 11-класстар) тийиштүү сабактар боюнча (оозеки сынактардын) сынактык баалар катары эсептеп коюуга укугу бар.

29. Тийиштүү окуу сабактары боюнча ЖМАны кайталап тапшырууга укук берилген окуучулар үчүн кошумча, бирок ЖМА аяктагандан кийин бир жумадан кеч эмес мөөнөттө аныкталат.

Кайталануучу сынактарды өткөрүү формалары ушул Жобонун 39-пунктуна ылайык аныкталат.

30. Негиздүү себептер менен ЖМАны тапшырууга мүмкүнчүлүгү болбогон окуучулар үчүн милдеттүү окуу сабактары боюнча ЖМАнын мөөнөтүнөн мурда, бирок 15-апрелден эрте эмес мөөнөттө ушул Жобо менен белгиленген түрдө өткөрүлөт. Мөөнөтүнөн мурда ЖМА өткөрүлгөн учурда мурунку окуу жылынын сынак тапшырмаларынын, темаларынын “атайын сакталган (запастагы)” варианттары колдонулат.

31. Кылмыш-жаза аткаруу системасынын түзөтүү мекемелерине тиешелүү жалпы билим берүү уюмдарында окугандар үчүн жаза тартуу мөөнөтүнөн ЖМА башталганга чейин бир ай мурда бошотулган учурда, билим берүүнү башкаруунун аймактык органы менен түзөтүү мекемелеринин уюмдаштыруучулары макулдашылган мөөнөттөрдө, үстүбүздөгү жылдын 20-апрелинен эрте эмес убакта өткөрүлөт.

32. Ушул Жобонун 27-пунктуна ылайык аныкталган мөөнөттөрдө өткөрүлгөн ЖМА сынактарынын ортосундагы тыныгуулар үч календардык күндөн кем болбошу керек.

33. Сынактардын өткөрүү убактысына даярдык иш-чараларына бөлүнгөн убакыт (окуучуларга нускама берүү, сынак тапшырмалары бар тест топтомдорун ачуу, көзөмөлдөөчү–өлчөөчү материалдарды көчүрүү, сынак иштеринин каттоо бөлүмдөрүн толтуруу, техникалык каражаттардын иштөөсүн текшерүү, тыныгуулар ж.б.) кирбейт.

Сынактын узактыгы 4 саат же андан көп болгон учурда, предметтик комиссиянын макулдашуусу менен окуучуларга (15-20 мүнөт) танапис берилет.

34. Жалпы билим берүү уюмунда ЖМА эртең мененки саат 9:00дө башталат. ЖМА боюнча уюштуруу иш-чаралары сынактын башталышына 1 саат калганга чейин жүргүзүлөт (каттоо, бүтүрүүчүлөрдү отургузуу жана нускама берүү, тест топтомдорун ачуу, көзөмөлдөө өлчөө материалдарын көчүрүү, баш баракты толтуруу ж.б.).

V. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны өткөрүү

35. ЖМАнын милдеттүү сабактарынын өткөрүү күнү жана убактысы, ошондой эле окуу дисциплиналарынын тизмеси Министрлик тарабынан ушул Жобонун 27-пунктуна ылайык белгиленет.

36. 9-класстарынын окуучулары үчүн ЖМА өткөрүүдө төмөнкү 4 милдеттүү окуу предмети боюнча сынактарды тапшыруу каралат:

- алгебра – комплекстүү жазуу тести;
- эне тили (кыргыз, орус, өзбек жана тажик) – дилбаяндын элементтери камтылган баяндама;
- Кыргызстандын тарыхы – оозеки сынак;
- кыргыз тили (орус, өзбек жана тажик тилдеринде окутулган мектептер үчүн) же орус тили (кыргыз тилинде окутулган мектептер үчүн) – функционалдык грамматиканы жана лексиканы, ошондой эле текстти окуу жана түшүнүү жөндөмүн текшерүүнү камтыган комплекстүү жазуу тести.

37. 11-класстарынын окуучулары үчүн ЖМА өткөрүүдө төмөнкү 4 милдеттүү окуу предмети боюнча сынактарды тапшыруу каралат:

- алгебра (математика) – жазуу сынагы;
- эне тили (кыргыз, орус, өзбек жана тажик) - эссе;
- Кыргызстандын тарыхы – оозеки сынак;
- кыргыз тили (орус, өзбек жана тажик тилдеринде окутулган мектептер үчүн) же орус тили (кыргыз тилинде окутулган мектептер үчүн) – функционалдык грамматиканы жана лексиканы, текстти окуу жана түшүнүү, ошондой эле угуу жана жазуу жөндөмүн текшерүүнү камтыган комплекстүү жазуу тести;

38. Математика боюнча жазуу сынактарын жалпы билим берүү уюмдары математиканы же гуманитардык сабактарды тереңдетип окутуучу мектептер үчүн аныкталган Базистик окуу планынын татаалдыгынын деңгээлине ылайык жүргүзүлөт.

39. Билим берүүнү башкаруунун аймактык органдары окуучулардын ооруп калганына байланыштуу катышпай калгандарга мамлекеттик жазуу иштерин өткөрүү үчүн Департамент кошумча сынак материалдарына кат жиберет. Билим берүүнү башкаруунун аймактык органдары тарабынан сынактын тапшырмалары которулган күнгө карата ЖМАны өткөрүүнүн башталышына чейин бир жума мурда аткарылат.

40. Милдеттүү түрдөгү оозеки сынактар окуучуларга ЖМАны өткөрүү күнүнө чейин эки ай мурда билдирилет.

41. 9-класста эссени окутуу тилинде жазуу жана баалоо боюнча нускамалык-усулдук каттар (кыргыз, орус, өзбек жана тажик тилдери министрликтин, Департаменттин сайтында) ЖМАнын башталышына чейин эки ай мурда жарыяланат.

42. Сынактык материалдар, анын ичинде:

9-класс үчүн

- алгебра боюнча комплекстик тесттер;
- дил баяндын элементтери камтылган баяндамалар;
- окутуу орус, өзбек жана тажик тилдеринде жүргүзүлгөн мектептер үчүн кыргыз тили боюнча комплекстик тесттер, ошондой эле окутуу кыргыз тилинде жүргүзүлгөн мектептер үчүн орус тили боюнча комплекстик тесттер;
- Кыргызстан тарыхы боюнча билеттер.

11-класс үчүн

- алгебра боюнча комплекстик тесттер;
- эссе жазуу үчүн тексттер;
- окутуу орус, өзбек жана тажик тилдеринде жүргүзүлгөн мектептер үчүн кыргыз тили боюнча комплекстик тесттер, ошондой эле окутуу кыргыз тилинде жүргүзүлгөн мектептер үчүн орус тили боюнча комплекстик тесттер;
- Кыргызстан тарыхы боюнча билеттер.

Жогорудагы предметтер боюнча тест материалдары министрликтин жана Департаменттин сайтында жүгүртмөгө ылайык саат 6.00дө жайгаштырылат. Мектептин

администрациясы 9, 11-класстын окуучулары үчүн окутуу тилине карата тапшырмаларды балдардын санына жараша көбөйтөт.

Кыргызстандын тарыхы боюнча сынак билеттер ЖМА башталганга чейин 2 ай мурда даярдалып коюлат.

43. Билим берүүнү башкаруунун аймактык органдары жана жалпы билим берүү уюмдары сынак башталганга чейин сынактык материалдарды мөөнөтүнөн мурда таратуу, (чаттарга жайгаштыруу) тексттерде жана тапшырмаларда камтылган маалыматты ачыкка чыгаргандыгы үчүн административдик жоопкерчилик тартат.

44. Өзгөчө кырдаалдар коркунучу жаралган учурда билим берүүнү башкаруунун аймактык органдары министрлик менен макулдашуунун негизинде ЖМАны башка жалпы билим берүү уюмуна же ЖМАны өткөрүүнүн жүгүртмөсүндө каралган башка күнгө которуу жөнүндө чечим кабыл алат.

45. ЖМА өткөрүү үчүн даярдалган жайлардын (мындан ары - аудитория) саны, жалпы аянты жана абалы сынактарды санитардык-эпидемиологиялык эрежелердин жана ченемдердин талаптарына ылайык келген шарттарда өткөрүүнү камсыз кылышы керек.

Мамлекеттик жана расмий тилдер боюнча сынак өткөрүлгөн аудиториялар үн жазмаларын кайра уктуруу каражаттары менен чет тилдер боюнча сынак өткөрүлгөн аудиториялар – үн жаздыруу жана үн жазмаларын кайра уктуруу каражаттары менен айрым сабактар боюнча сынак өткөрүлгөн аудиториялар – лабораториялык иштерди аткаруу үчүн жабдуулар менен, информатика боюнча сынак өткөрүлгөн, ошондой эле ушул Жободо аныкталган башка учурлар үчүн аудиториялар - компьютердик техника менен жабдылат.

46. Жабык түрдөгү атайын окутуу-тарбиялоо мекемелеринде, ошондой эле эркинен ажыратуу түрүндө жаза аткаруу мекемелеринде негизги жалпы билим берүүнүн билим берүү программаларын өздөштүргөн окуучулар үчүн билим берүүнү башкарууну аймактык органдары бул мекемелердин жетекчилигинин көмөгү астында ЖМА сынактарын кабыл алуунун өзгөчө атайын шарттарын жана ЖМАны өткөрүү убагында коомдук коопсуздукту камсыз кылуу зарылдыгын эске алуу менен уюштурушат.

47. ЖМАны өткөрүү күнү жалпы билим берүү уюмунда төмөнкү адамдар катышат:

- мектептин директору жана предметтик комиссиянын мүчөлөрү;
- программалык камсыздоо боюнча иштеген, маалыматтык-техникалык жардам көргөзгөн техникалык адис;
- укук тартибин коргоону камсыз кылуучу кызматкерлер;
- медициналык кызматкерлер жана сынактарды өткөрүү учурунда окуучуларга керектүү техникалык жардам көргөзүүчү ассистенттер;
- коомдук байкоочулар;
- окуучуларга лабораториялык иштерге нускама берүү жана иштин аткарылышын камсыз кылуу боюнча адис.

48. Предметтик комиссиянын төрагасынын көрсөтмөсү боюнча окуучулар жазуу сынак ишинин титулдук барагын толтурушат. Предметтик комиссиянын мүчөлөрү жазуу сынак ишинин титулдук барагы окуучулар тарабынан туура толтурулушун текшеришет. Бардык окуучулар титулдук баракты туура толтургандан кийин предметтик комиссиянын төрагасы сынактын башталышын жана бүтүрүү убактысын, ошондой эле тыныгуу убактысын жарыялайт, ал убакыттарды доскага (маалымат тактасына) жазат, андан соң окуучулар жазуу түрүндөгү сынак ишин аткарууга киришишет.

Бардык окуучуларга кошумча барактар (черновик) берилет. Иштерди баалоодо керектүү учурларда предметтик комиссия ал кошумча барактарды да текшерет. Ондоого мүмкүн боло турган кошумча барактардагы маалымат туура жооп катары эсептелбейт.

49. Окуучулар ЖМАны өткөрүүнүн белгиленген тартибин сактоого милдеттүү жана ПК мүчөлөрүнүн көрсөтмөлөрүнө баш ийишет, предметтик комиссия өз кезегинде аудиторияда ЖМАны өткөрүүнүн белгиленген тартибинин сакталышын камсыз кылат жана буга көзөмөл жүргүзөт.

ЖМАны өткөрүү учурунда окуучунун иш ордунда сынак материалдарынан сырткары төмөнкүлөр болот:

- көк түстөгү сыясы бар эки (үч) калемсап;
- жөнөкөй калькулятор (математикадан башка сабакта), жөнөкөй калем, өчүргүчтөр;
- дары-дармек/ суу (зарыл учурларда);
- атайын техникалык каражаттар (өзгөчө билим берүү муктаждыктары бар окуучулар үчүн).

Окуучулардын өздүк буюмдары үчүн атайын орун бөлүнөт.

Аудиториядан сыртка чыккан учурда окуучулар сынак материалдарын жана кошумча иштөө барактарын предметтик комиссиянын мүчөлөрүнө тапшырышат.

50. ЖМАны өткөрүү учурунда жалпы билим берүү уюмунда төмөнкүлөргө тыюу салынат:

- окуучуларга – бири-бири менен сүйлөшүүгө, аудиториянын ичинде эркин басып жүрүүгө;
- окуучуларга – жанында байланыш каражаттарын, электрондук-эсептөө техникасын (жөнөкөй калькулятордон башка), сүрөт, үн жана видеоаспаптары, маалымат берүүчү материалдарды, жазма эскерткич-белгилерди, маалыматты сактоо жана берүүнүн башка каражаттарын алып кирүүгө;
- уюштуруучуларга, зарыл болгон техникалык жардам көрсөткөн ассистенттерге, техникалык адистерге сынак материалдарын кагазга жазылган түрдө, электрондук ташыгычтар менен аудиториядан сыртка алып чыгууга, сынак материалдарын сүрөткө тартып алууга.

Зарыл болгон учурларда окуучуларга аудиториядан чыгууга жана жалпы билим берүү уюмунда басып жүрүүгө уруксат берилет. Окуучулардын басып жүрүүсүн көзөмөлдөөнү жалпы билим берүү уюмунун буйругу менен бекитилген нөөмөтчү жүргүзөт. Уюштуруучуларга, өзгөчө билим берүү муктаждыктары бар балдарга зарыл болгон техникалык жардам көрсөтүп жаткан ассистенттерге өзү менен байланыш каражаттарын алып жүрүүгө тыюу салынбайт.

51. ЖМАны өткөрүүнүн белгиленген тартибин бузууга жол берген окуучулар сынакты тапшыруудан четтетилет. Бул үчүн предметтик комиссиянын мүчөлөрү сынакты тапшыруудан четтетүү жөнүндө акт түзөт жана ЖМАны өткөрүүнүн белгиленген тартибин бузган окуучуларды сынактан чыгарып жиберет.

52. Эгерде окуучу ден соолугуна байланыштуу же башка негиздүү себептер менен сынак тапшырмаларын аткарып бүтпөй калса, ал аудиториядан мөөнөтүнөн мурда чыгып кетүүгө укуктуу. Мындай учурларда предметтик комиссиянын мүчөлөрү медицина кызматкерин чакырышат, ал негиздүү себептер менен сынакты мөөнөтүнөн мурда аяктоо жөнүндө акт түзөт.

Сынактан четтетүү жана негиздүү себептер менен сынакты мөөнөтүнөн мурда аяктоо жөнүндөгү актылар билим берүүнү мамлекеттик башкаруу органына жөнөтүлөт.

Жазуу сынак иштерин мөөнөтүнөн мурда аткарып бүткөн окуучулар сынактын аякташын күтпөстөн, иштерин уюштуруучуларга тапшырып аудиториядан чыгып кетүүгө укуктуу.

53. 9, 11-класстарынын окуучулары үчүн ЖМАны оозеки түрдө өткөрүү учурунда курамы 20 адамдан ашык топ эки тайпага бөлүнөт. Мындай учурда ЖМА ошол эле күнү эки нөөмөттө өткөрүлөт. Ар бир тайпага билеттердин толук топтому жана аларга тиркемелер берилет. Эгер бүтүрүүчү биринчи билетке жооп бере албаса, предметтик комиссиянын ага экинчи билет алуу укугун берет, бул учурда окуучунун алган баасы бир упайга төмөндөтүлөт. Оозеки сынактарда жооп берүүгө даярдануу үчүн окуучуга 15-20 мүнөт берилет.

54. Экстернат таризинде окугандар үчүн ЖМА экстернат таризинде мектептик билимге ээ болуу жөнүндө Жободо жана ушул Жободо каралган тартипте жүргүзүлөт. Чет өлкөдө экстернат таризинде мектеп окуучуларынын эл аралык тажрыйба алмашуу долбоору боюнча

окугандар үчүн ЖМАны ийкемдүү график боюнча жүргүзүүгө уруксат берилет, бул учурда билим берүүнү башкаруунун аймактык органдары Министрликтен ЖМАны өткөрүүнүн башталышына чейин бир жумадан кеч эмес убакытта кошумча сынак материалдарын суроого тийиш. Сынакты мындай өткөрүүгө негиз болуп окуучулардын окуган жерлеринен Кыргыз Республикасына кеч келиши жана аралык аттестациялардан өтүшү эсептелет.

55. Жазуу сынактарын өткөрүү тартиби министрликтин нускамалык каттарынын негизинде аныкталат. Сынак материалдары менен тааныштыруу (окуп берүү) предметтик комиссиянын мүчөлөрүнүн катышуусунда сынак башталаардын алдында жүргүзүлөт.

56. 9-класста дил баяндын элементтери камтылган баяндамаларга жана алгебрага (математика) 4 астрономиялык саат, комплекстүү жазуу тести – 1,5 астрономиялык саат бөлүнөт. Лицейлерде жана жалпы билим берүү уюмдарында математика сабагы тереңдетилип окутулган учурларда (математиканы профилдик окутуу) сынакка 5 саат убакыт бөлүнөт.

11-класста эссеге 5 астрономиялык саат, комплекстүү жазуу тестине – 2,5 саат, алгебрага (математика) – 5 саат, алгебра (математика) тереңдетилип окутулган класстарда – 6 саат убакыт бөлүнөт.

57. ЖМАны кайталап өткөрүү жана (же) окуучунун оорусуна байланыштуу которулган мөөнөттөрү жалпы билим берүү үюмдары тарабынан өз алдынча аныкталат.

58. 9, (же) 11-класстардын окуучулары окуу-машыктыруу жыйындарынын талапкерлерине, мектеп окуучуларынын эл аралык олимпиадаларынын, республикалык жана эл аралык иш-чаралардын (спорттук мелдештер, сынактар, фестивалдар, кароолор ж.б.) курама командаларына, ошондой эле жашаган жерин өзгөртүүгө байланыштуу республикадан сырткары чыгып кеткен окуучуларга үстүбүздөгү жылдын 15-апрелинен эрте эмес убакытта ЖМАны мөөнөтүнөн мурда өткөрүүгө уруксат берилет.

ЖМАны мөөнөтүнөн мурда өткөрүү жана 9, (же) 11-класстардын окуучуларына ЖМАны тапшырууга укук берүү чечими билим берүүнү башкаруунун аймактык органы тарабынан жалпы билим берүү уюмунун өтүнүч катынын негизинде ЖМАны мөөнөтүнөн мурда өткөрүү зарылдыгын тастыктаган төмөнкү документтер: окуучунун жана анын ата-энесинин (мыйзамдуу өкүлүнүн) арызы, тиешелүү компетенциясы бар мамлекеттик органдын буйругунун (маалымкат), авиабилеттердин, 10-11-класстар үчүн ведомосттордун күбөлөндүрүлгөн көчүрмөлөрү, паспорту, негизги жалпы билими тууралуу күбөлүгү, мектептин педагогикалык кеңешинин сунуштамасы жана жалпы билим берүү уюмунун буйругу бар болгон учурда кабыл алынат.

59. Тийиштүү окуу дисциплинасы (тийиштүү окуу дисциплиналары) боюнча үстүбүздөгү окуу жылында кайталанып өткөрүлгөн ЖМАны тапшырууга педагогикалык кеңештин сунуштамасына жана жалпы билим берүү уюмунун буйругуна ылайык 9, (же) 11-класстардын төмөнкү окуучуларына укук берилет:

- ЖМАдан бирден көп эмес “канааттандырарлык эмес” баа алгандар;
- сынакка негиздүү себептер менен келбегендерге (ооруп калгандыгына же тиешелүү документтер менен тастыкталган башка себептерге байланыштуу);
- ЖМАны өтүү учурунда сынак ишин негиздүү себептер менен аткарып бүтпөй калгандарга (ооруп калгандыгына же тиешелүү документтер менен тастыкталган башка себептерге байланыштуу);
- ЖМАны өткөрүүдө белгиленген тартиптин бузулгандыгы жөнүндө фактылар аныкталган учурда ЖМАны өткөрүүдө белгиленген тартиптин бузулушу тууралуу берген апелляциясы талаш-тартыш маселелери боюнча комиссия тарабынан канааттандырылып жана алган жыйынтыктары жокко чыгарылган окуучуларга.

60. Кайталанып өткөрүлгөн ЖМА башка курамдан турган предметтик комиссия тарабынан өткөрүлөт.

61. Ден соолугунун абалы боюнча негизги жана даярдоочу медициналык топторго кирген 9- жана (же) 11-класстардын окуучулары дене тарбия сабагы боюнча зачетторду тапшырышат, анын жыйынтыктары бул сабак боюнча жыйынтыктоочу бааларды чыгарууда

эске алынат. Дене тарбия сабагы боюнча зачеттор сабактан тышкаркы убакта 14-майдан 25-майга чейин өткөрүлөт.

Ден соолугунун абалы боюнча атайын медициналык топторго киргизилген 9, (же) 11-класстардын окуучулары дене тарбия сабагы боюнча зачет тапшырбайт, алардын дене-бой даярдыгы окуу жылынын ичиндеги жетишкендиктеринин негизинде “зачет”, “зачет эмес” түрүндө бааланат.

62. ЖМАдан өтпөй калган, же жалпы билим берүү уюму тарабынан аныкталган кошумча мөөнөттүн ичинде ЖМАны кайталап тапшырууда бул сабактардын ичинен бир сабактан “канааттандырарлык эмес” баа алган 9, (же) 11- класстардын окуучуларына ушул Жободо белгиленген түрдө жана мөөнөттөрдө, бирок 1 жылдан эрте эмес белгиленген мөөнөттө тийиштүү окуу сабактары боюнча ЖМАны тапшырууга укук берилет.

63. Жүйөөлүү себепсиз 45 же андан көп күн окуу күндөрүн калтырган 9, (же) 11-класстардын окуучуларына педагогикалык кеңештин сунуштамалары жана жалпы билим берүү уюмунун буйругунун негизинде кийинки окуу жылында кайталап окуу чечими чыгарылат.

64. Күндүзгү-сырттан (кечки) сырттан окуу формаларында 9, (же) 11- класста окуган, баланы багуу боюнча өргүүдө болгон аялдар ЖМАны тапшыруудан бошотулат. Бул учурда сынактан бошотууга негиз болуп тиешелүү дарылоо мекемесинен алынган маалымкат эсептелет.

VI. Өзгөчө билим берүү муктаждыктары бар окуучулар үчүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны өткөрүүнүн тартиби

65. Өзгөчө билим берүү муктаждыктары бар окуучулар үчүн, ошондой эле ден соолугунун абалы боюнча үйүндө жана (же) билим берүү уюмдарында окугандар, анын ичинде узак дарылануууга муктаж болгондор үчүн зарыл болгон дарылоо, реабилитациялоо жана ден соолукту чыңдоо иш-чаралары өткөрүлгөн санаториялык-курорттук уюмдарда окугандар, ошондой эле саламаттык сактоо жана социалдык коргоо системасынын стационардык мекемелеринде узак мөөнөттүү дарыланууда жүргөндөр ЖМАны тапшыруудан бошотулат.

Окуучуну ЖМА тапшыруудан бошотуу ата-энесинин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) арызынын негизинде гана дарылоо мекемесине караштуу врачтык-консультациялык комиссиясынын (ВКК), өзгөчө билим берүү муктаждыктары бар окуучулар үчүн психологиялык-медициналык-педагогикалык консультациянын корутундуларын, же узак дарыланууда окуп жаткандарын ырастаган медициналык документтерди берүү менен жүзөгө ашырылат.

Бул учурда, предметтик комиссиянын ар бир окуу предмети боюнча окуучунун учурдагы жана чейректик бааларын, ошондой эле баалардын объективдүү коюлушун карайт. ПК жыйынтыктоочу бааларды коюуда жана бекитүүдө контролдук, практикалык жана лабораториялык иштердин натыйжаларын, ошондой эле окуучулардын чейректик, жарым жылдык жана жылдык жетишкендиктерин эске алат.

66. ЖМАнын жыйынтыгы боюнча баа 5 баллдык система боюнча коюлат. Эгерде сандын физикалык көрсөткүчү бирдиктин жарымы жана андан көп болсо, ал чоң санга көздөй тегеректелет (мисалы: 3,5 4 болуп тегеректелет). Талаш-тартыш учурларда сабак берген мугалимдин пикири эске алынып, окуучунун пайдасына чечилет.

67. Атайын жалпы билим берүү уюмунун 9-классындагы ден соолугунун мумкүнчүлүктөрү чектелген акыл-эсинин өнүгүүсү жактан кемтиги бар балдар үчүн кесиптик эмгекке үйрөтүү сабагы боюнча жыйынтыктоочу бүтүрүү сынагы өткөрүлөт. Сынак теориялык жана практикалык бөлүктөргө бөлүнөт, алар ар кандай күндөрү өткөрүлөт.

Кесиптик - эмгекке үйрөтүү сабагынан окутуу боюнча экзамендик материал билим берүү программаларынын талаптарынын чегинде жана балдардын психофизикалык мүмкүнчүлүктөрүн эске алуу менен даярдалат. Көрсөтүлгөн материал педагогикалык кеңештин сунушу боюнча жана атайын жалпы билим берүү уюмунун буйругуна ылайык кабыл алынат.

VII. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациянын сынак иштерин текшерүүнүн тартиби жана аларды баалоо

68. Жазуу түрүндөгү сынактык иштерди текшерүү жана аларды баалоо сынак кабыл алынган күндү эске албаганда эки жумушчу күндөн ашпаган убакытта жүргүзүлөт.

69. ЖМАнын жыйынтыктары 5 упайлык система менен бааланат.

70. 9, (же) 11-класстардын окуучуларынын жазуу түрүндөгү сынактык иштерин текшерүү жана оозеки сынактарды кабыл алуу предметтик комиссия тарабынан жүргүзүлөт. Предметтик комиссия иштерди текшерип бүтпөй калган учурларда, сынактык иштер атайын бөлүнгөн жерде (күйбөгөн сейф), мектеп директорунун мөөрү басылып, ПК мүчөлөрүнүн кол тамгалары коюлуп сакталат.

71. Жазуу түрүндөгү сынактык иштерди текшерүүнүн тартиби министрликтин нускамалык усулдук катынын негизинде аныкталат.

72. ЖМАнын "2" (канааттандырарлык эмес) жана "5" (эң жакшы) деген баалар коюлган жазуу түрүндөгү сынактык иштерге рецензия жазылат.

73. Предметтик комиссия ар бир окуу сабагы боюнча ЖМАнын жыйынтыктарын карайт жана ушул Жободо каралгандай, аларды бекитүү, өзгөртүү жана (же) жокко чыгаруу тууралуу чечим кабыл алат.

9-жана (же) 11-класстардын окуучуларынын жазуу түрүндөгү сынактык иштерин жана (же) оозеки жообун баалоодо ПК мүчөлөрүнүн ортосунда пикир келишпестиктер пайда болгон учурда, маселе көпчүлүк добуш менен чечилет жана протоколдо көпчүлүктүн чечими менен макул болбогон ПК мүчөлөрүнүн өзгөчө пикирлери жазылат.

74. Жыйынтыктоочу бааларды чыгарууда жана бекитүүдө предметтик комиссия окуучулардын жарым жылдык жана жылдык бааларын, ошондой эле ЖМАдан алынган жыйынтыктарды карайт, бирок бул учурда сынактагыдан жогору баа коюлбайт.

Талаш учурларда жана предметтик комиссия мүчөлөрүнүн ортосунда пикир келишпестиктер жаралган учурларда, окуучулардын жыйынтыктоочу баалары катары ЖМАдан алынган баалар коюлат. ЖМАдагы 9-жана (же)11-класстардын окуучулары "канааттандырарлык эмес" деген баа алган учурда, сынактагыдан жогоруураак баа коюлбайт.
Предметтик комиссиянын чечимдери протокол менен бекитилет жана анын мүчөлөрү тарабынан кол коюлат.

75. Окуучулардын жыйынтыктоочу баалары класстык журналга (негизги жалпы билими жөнүндо күбөлүктөрдү жана (же) орто жалпы билими жонүндө аттестат берүү китебине, өздүк ишине, ЖМАнын жалпы жыйынтыкталган ведомостко) жазылат.

76. 9-жана (же) 11- класстардын окуучуларына өзүнүн жазуу сынак ишин текшерүүнүн жыйынтыктары менен таанышууга укук берилет. Окуучуларды сынак ишин текшерүүнүн жыйынтыктары менен тааныштыруу предметтик комиссиянын төрагасына жүктөлөт.

Жазуу түрүндөгү сынактык ишке коюлган баа менен макул эмес учурда окуучу бир күндүк мөөнөт ичинде талаш-тартыш маселери боюнча комиссиясына кайрылууга укуктуу.

77. Предметтик комиссия өзүнүн отурумунда ар бир окуу сабагы боюнча ЖМАнын жыйынтыктарын карайт жана ушул Жободо алдын ала караштырылгандай, аларды бекитүү, өзгөртүү жана (же) жокко чыгаруу тууралуу чечим кабыл алат.

VIII. Апелляцияларды кабыл алуу жана карап чыгуу

78. Талаш–тартыш маселелери боюнча комиссия билим берүүнү мамлекеттик башкаруу органынын чечими менен райондук жана (же) шаардык административдик бирдиктин аймагында (5 кишиден ашпаган) түзүлөт. Ведомстволук жана менчик жалпы билим берүү уюмдары үчүн талаш–тартыш маселелери боюнча комиссиясы министрликтин чечиминин негизинде түзүлөт.

Талаш - тартыш маселелери боюнча комиссиясы окуучулардын жана алардын ата-энелеринин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) ЖМАны өткөрүүнүн белгиленген тартибин бузуу боюнча маселелерин, ошондой эле коюлган баалар менен макул эместиги жөнүндө арыздарын кабыл алат жана карайт; окуучунун апелляциясын канааттандыруу же четке кагуу жөнүндө чечим кабыл алат, кабыл алган чечим тууралуу арыз берген окуучуга жана (же) анын ата-энесине (мыйзамдуу өкүлдөрүнө), ошондой эле предметтик комиссияга маалымат берет.

Талаш - тартыш маселелери боюнча комиссиясынын иштөө тартиби, курамы жана ыйгарым укуктары билим берүүнү мамлекеттик башкаруу органы тарабынан ЖМАнын башталышына эки жума калган убакытта аныкталат жана сайтка жайгаштырылат.

Талаш - тартыш маселелери боюнча комиссиясынын курамына билим берүүнү мамлекеттик башкаруу органдарынын өкүлдөрү, директорлор кеңешинин (коллегиясынын), көзөмөлчүлүк кеңешинин жана ата-энелер коомчулугунун мүчөлөрү тартылат. Предметтик комиссиянын мүчөлөрү талаш – тартыш маселелери боюнча комиссиясынын курамына кирбейт.

79. Талаш - тартыш маселелери боюнча комиссиянын чечимдери протоколдор менен бекитилет.

80. Талаш - тартыш маселелери боюнча комиссия сынак материалдарынын мазмуну жана түзүмү тууралуу апелляцияларды карабайт.

81. Апелляцияны кароо учурунда анда баяндалган фактыларды текшерүү тийиштүү сынакты уюштурууга жана (же) өткөрүүгө катышкан, же болбосо апелляция берген окуучунун сынак ишин мурда текшерген адамдар тарабынан жүргүзүлбөйт.

82. Өз функцияларын аткаруу максатында талаш - тартыш маселелери боюнча комиссиясы ыйгарым укуктуу адамдардан жана уюмдардан керектүү документтерге жана маалыматтарга, анын ичинде сынак иштеринин жана оңдоого мүмкүн боло турган кошумча барактарынын көчүрмөлөрүнө, ЖМАны өткөрүүнүн тартибинин сакталышы тууралуу предметтик комиссиянын текшерүү протоколдорун сурап, камсыз кылат

83. Апелляцияны кароо учурунда талаш - тартыш маселелери боюнча комиссиясынын отурумуна каалоосу боюнча окуучулар жана (же) алардын ата-энелери (мыйзамдуу өкүлдөрү), предметтик комиссия мүчөлөрү, ошондой эле коомдук байкоочулар катыша алат. Апелляцияны кароо адеп-ахлак ченемдерин сактоо менен, тынч жана жагымдуу жагдайда өткөрүлөт.

84. Окуучу (ушул Жобонун 70-пунктунда көрсөтүлгөндөн тышкаркы учурларда) ЖМАны өткөрүүнүн белгиленген тартибинин бузулушу жөнүндө арызын тийиштүү окуу предмети боюнча сынак өткөрүлгөн күнү, мектептен чыкпай туруп берет.

85. ЖМАны өткөрүүнүн белгиленген тартибинин бузулушу тууралуу апелляцияда көрсөтүлгөн маалыматтарды текшерүү максатында билим берүүнү мамлекеттик башкаруу органы тарабынан предметтик комиссиянын төрагасынын, окуучу сынак тапшырган учурда ал аудиторияда катышпаган программалык камсыздоо боюнча техникалык адистердин, окуучуларга лабораториялык иштерди аткаруу боюнча көрсөтмө берүүчү жана аткарылышын камсыз кылуучу адистердин, коомдук байкоочулардын, укук тартибин коргоону камсыз кылуучу кызматкерлердин, медициналык кызматкерлердин катышуусунда текшерүү жүргүзүлөт.

Текшерүүнүн жыйынтыктары корутунду түрүндө түзүлөт. Апелляция жана текшерүүнүн жыйынтыктары боюнча корутунду ошол эле күнү талаш - тартыш комиссиясына тапшырылат.

ЖМАны өткөрүүнүн белгиленген тартибинин бузулушу тууралуу апелляцияны кароо учурунда талаш - тартыш комиссиясы апелляция менен бирге текшерүүнүн жыйынтыктары боюнча корутундуну карайт жана төмөнкү эки чечимдин бирин кабыл алат:

- апелляцияны четке кагуу жөнүндө;
- апелляцияны канааттандыруу жөнүндө.

86. Аппелляция канааттандырылган учурда, апелляция берилген сынактын жыйынтыктары жокко чыгарылат жана окуучуга ЖМАнын кошумча жүгүртмөсүндө каралган башка күнү тийиштүү окуу предмети боюнча сынак тапшыруу мүмкүнчүлүгү берилет.

87. ЖМАны өткөрүү учурунда окуучу тарабынан белгиленген тартиптин бузулушу тууралуу фактылар аныкталган учурда, билим берүүнү мамлекеттик башкаруу органы окуучунун ЖМАда тийиштүү окуу сабагы боюнча алган жыйынтыктарын жокко чыгаруу тууралуу чечим кабыл алат.

88. Жазуу түрүндөгү сынак ишине коюлган баа менен макул эместиги тууралуу апелляция тийиштүү окуу предмети боюнча ЖМАнын жыйынтыктары жарыяланган убакыттан баштап бир күндүк мөөнөт ичинде берилет.

Коюлган баа менен макул эместиги тууралуу апелляцияны окуучу түздөн-түз талаш - тартыш комиссиясына же белгиленген тартипте ЖМАны тапшырган билим берүү уюмуна берет. Апелляцияны кабыл алган билим берүү уюмунун жетекчиси токтоосуз түрдө аны талаш - тартыш маселелери боюнча комиссиясына жөнөтөт.

89. Коюлган баа менен макул эместиги тууралуу апелляцияны кароо учурунда талаш–тартыш комиссиясына жалпы билим берүү уюмуна предметтик комиссиянын сынактык ишин текшерүү протоколдорунун жана апелляция берген окуучу аткарган сынактык иштердин көчүрмөлөрүнө сурам жиберет.

Бул материалдар окуучуга (апелляцияны кароо учурунда катышкан кезде) көрсөтүлөт.

Окуучу (14 жашка чыга элек окуучулар үчүн) ата-энесинин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) катышуусу менен өзү тарабынан аткарылган сынактык ишинин көчүрмөсү көрсөтүлгөндүгүн (апелляцияны кароо учурунда катышкан кезде) жазуу түрүндө тастыктайт.

90. Окуучулардын сынактык иштерин баалоо боюнча талаш маселелер жаралган учурда талаш - тартыш маселелер боюнча комиссиясына апелляцияны кароо ишине бул сынактык ишти мурда текшербеген, тийиштүү окуу сабагы боюнча калыс баалоочуларды тартат.

Сынактык ишин текшерүүдө кетирилген каталар жана (же) эреже бузуулар аныкталган учурда талаш - тартыш комиссиясына тийиштүү маалыматты эки күндүн ичинде чечим кабыл алуу үчүн билим берүүнү башкаруунун аймактык органына жөнөтөт.

91. Талаш - тартыш маселелери боюнча комиссиясы тарабынан ЖМАны өткөрүү учурунда белгиленген тартиптин бузулушу тууралуу окуучунун апелляциясы канааттандырылган учурда, предметтик комиссия окуучунун ЖМАда тийиштүү окуу предмети боюнча алган жыйынтыгын жокко чыгаруу, ошондой эле кошумча мөөнөттөрдө ЖМАны тапшырууга укук берүү тууралуу чечим кабыл алат.

92. Окуучу коюлган баа менен макул эместиги тууралуу апелляциясы талаш- тартыш маселелери боюнча комиссиясы тарабынан канааттандырылган учурда, предметтик комиссия окуучунун ЖМАда алган жыйынтыгын талаш - тартыш маселелери боюнча комиссиясынын протоколдоруна ылайык өзгөртүү тууралуу чечим кабыл алат.

93. ЖМАны өткөрүү учурунда белгиленген тартиптин бузулушу тууралуу апелляцияны талаш - тартыш комиссиясына эки жумуш күндүн ичинде, ал эми коюлган баа менен макул эместиги тууралуу апелляцияны анын талаш - тартыш маселелери боюнча комиссиясына келип түшкөн күнүнөн баштап төрт жумуш күндүн ичинде карайт.

94. Эгерде тартип бузуулар ушул Жобонун 51-пунктунда көрсөтүлгөн же башка (өздүктүгү аныкталбаган) адамдар тарабынан жүргүзүлсө, анда предметтик комиссия окуучулардын ЖМАда тийиштүү окуу сабагы боюнча алган жыйынтыгын жокко чыгаруу тууралуу чечим кабыл алат.

IX. Окуучуларды бүтүрүп чыгаруунун тартиби.

95. ЖМАны бир окуу дисциплинасы боюнча тапшыра албай калган 9, (же) 11-класстардын окуучуларына тийиштүү сынак сабагы боюнча баасы жарыялангандан кийин, жеке арызы менен кайрылган учурда аларга ЖМАны кайталап тапшыруу укугу берилет.

96. Негизги жалпы же орто жалпы билим берүүнү аяктабаган, эки же андан көп окуу дисциплинасы боюнча жалпы билим берүү программаларын өздөштүрбөгөн, же болбосо

ЖМАдан өтпөй калган 9, (же) 11-класстардын окуучуларына жалпы билим берүү уюму тарабынан белгиленген үлгүдөгү маалым кат (справка) берилет.

Маалым катта окуучунун жылдык баалары жана ЖМАдан алган баалары, анын ичинде белгиленген окуу планындагы 9, (же) 11-класстарда окутулган бардык окуу дисциплиналары боюнча алган “канааттандырарлык эмес” баалары да көрсөтүлөт.

Маалым кат алган окуучулар ЖМАны бир жылдан кийин тапшыруу укугуна ээ болот.

97. ЖМАны тапшыруудан ушул Жобонун 65- 66-п. ылайык бошотулган 9, (же) 11-класстардын окуучуларына билими тууралуу документ жылдык бааларынын негизинде берилет.

98. Аттестацияланбаган, ден соолугуна байланыштуу дене тарбия жана эмгекке үйрөтүү сабактарынан бошотулган 9-класстын окуучуларына билими жөнүндө документте “бошотулду“ деп жазылат.

99. Негизги жалпы билими жөнүндө күбөлүккө белгиленген окуу планындагы билим берүүнүн II баскычында окутулган бардык окуу сабактары боюнча алган жылдык жана (же) жыйынтык баалары жана ЖМАдан алган баалары коюлат.

100. Орто жалпы билими жөнүндө аттестатка белгиленген окуу планындагы 9, (же) 11-класстарда окутулган бардык окуу дисциплиналары боюнча алган жылдык жана (же) жыйынтыктоочу баалары жана ЖМАдан алган баалары коюлат.

101. Бир же бир нече предметтерди өздөштүрүүдө өзгөчө жетишкендиктерге жетишкен 9, (же) 11-класстардын окуучулары башка окуу сабактары боюнча жакшы бааларга ээ болгон учурда “Айрым предметтерди өздөштүрүүдөгү өзгөчө жетишкендиктери үчүн” Мактоо баракчасы менен сыйланат.

102. Бүтүрүүчүлөрдү “Айрым предметтерди өздөштүрүүдөгү өзгөчө жетишкендиктери үчүн” Мактоо баракчасы менен сыйлоо чечими жалпы билим берүү уюмунун педагогикалык кеңеши тарабынан кабыл алынат.

X. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны каржылоо

103. ЖМАнын сынак материалдарын каржылоо республикалык бюджеттин каражаттарынын эсебинен БИМге караштуу Билим берүүнүн сапатын өнүктүрүү департаментинин бюджеттик каражаттарынын чыгымдарынын сметасында тиешелүү жылдарга каралган каражаттардын чегинде жүргүзүлөт.